

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΙΙ: ΣΧΕΔΙΟ ΣΥΝΘΕΤΙΚΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (Σ.Δ.Ε.) ΜΑΘΗΤΗ/-ΤΡΙΑΣ (2^{ης} ΔΩ)

➤ **2^η Διδακτική Ώρα (ΔΩ) – Διαδικασία**

Όνοματεπώνυμο μαθητή/μαθήτριας:.....

Τάξη/Τμήμα:, Ημερομηνίες: 1^ηΔΩ....., 2^ηΔΩ....., 3^ηΔΩ.....

Μάθημα: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ, Γ΄ Γυμνασίου

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΥΝΘΕΤΙΚΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (Σ.Δ.Ε.)

1. **Κεφάλαιο/Ενότητα:** Κεφάλαιο 6^ο, Ενότητα 6.3: «Καταναλωτισμός και Αγωγή του Καταναλωτή»

2. **Πηγές:** ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ - (1) Σωτηρίου Σ., Κορδονούρη Σ. & Ζαφρανίδου Α. *Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Γ΄ Γυμνασίου*. ΙΤΥΕ Διόφαντος, 51-52 (στο σχολικό εγχειρίδιο στο ψηφιακό σχολείο: <http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/ebook/show.php/DSGL104/66/534,1942/>, απόσπασμα της Ενότητας 6.3 με τίτλο «Φτώχεια, ανεργία, καταναλωτισμός, αγωγή καταναλωτή», οι τέσσερις τελευταίες παράγραφοι που αναφέρονται στον καταναλωτισμό και την αγωγή του καταναλωτή).

(2) Συμπληρωματική πηγή (σας δόθηκε την 1^η ΔΩ): Bauman, Z. 2008. *Ζωή για Κατανάλωση*. Αθήνα: Πολύτροπον, 47-48 (Διασκευή από το 1^ο κεφάλαιο: «Καταναλωτισμός εναντίον κατανάλωσης»).

3. **Υπό διερεύνηση Ερώτημα:** Στη σύγχρονη κοινωνία του 21^{ου} αιώνα, ο περιορισμός του καταναλωτισμού μπορεί να συντελέσει στην αντιμετώπιση της φτώχειας;

A. Εργαστείτε ατομικά, για την εκπόνηση της Σ.Δ.Ε., ως ακολούθως:

- **Μελετήστε** το υπό διερεύνηση ερώτημα της εργασίας σας.
- **Αποφασίστε** αν θα εκπονήσετε τη Σ.Δ.Ε. με τη μορφή Γραπτής Αναφοράς ή Αναρτώμενης Παρουσίασης και ανατρέξτε στα κριτήρια (αξιολόγησης) που θα πρέπει να ικανοποιεί η Σ.Δ.Ε. σας (σας δόθηκαν την 1^η ΔΩ).
- **Ξεφυλλίστε** το υλικό σας (ενότητα σχολικού εγχειριδίου και συμπληρωματικό υλικό), αλλά και τυχόν πρόσθετο υλικό που έχετε για την παρουσίαση, επισημάνετε το χρήσιμο μέρος του και χρησιμοποιήστε το όπου χρειαστεί για να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

B. ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

1^ο ΕΡΩΤΗΜΑ: Ποιες αιτίες και συνέπειες του καταναλωτισμού μπορείτε να εντοπίσετε στο σχολικό εγχειρίδιο και ποιες αιτίες και συνέπειες του ίδιου φαινομένου στο κείμενο του Ζίγκμουντ Μπάουμαν;

2^ο ΕΡΩΤΗΜΑ: Μελετώντας συγκριτικά τα δύο κείμενα (σχολικό εγχειρίδιο και παράλληλο κείμενο) και αντλώντας από αυτά στοιχεία, να ορίσετε το περιεχόμενο που πρέπει να έχει / τους στόχους που πρέπει να θέτει η «αγωγή του καταναλωτή».

Προσπαθήστε να κινηθείτε σε δύο επίπεδα: ατομικό (ατομικές επιδιώξεις, αξίες, στάσεις) και κοινωνικό (κοινωνικά προβλήματα, παγκόσμια ανάπτυξη).

3^ο ΕΡΩΤΗΜΑ: Σκεφτείτε τώρα και καταγράψτε περιπτώσεις/περιστατικά/φαινόμενα, από την καθημερινότητά σας, όπου να επιβεβαιώνεται ότι η υπερβολική κατανάλωση αγαθών, όπως και η ευκολία απόρριψης και αντικατάστασής τους, αποτελούν χαρακτηριστικά του σύγχρονου τρόπου ζωής. Τι συνέπειες μπορεί να έχουν τέτοιου είδους συμπεριφορές/φαινόμενα στη ζωή των ανθρώπων και των κοινωνιών;

Γ. Στηριζόμενοι στις πιο πάνω απαντήσεις σας:

α) Συντάξτε μια μικρής έκτασης (300 περίπου λέξεων) **Γραπτή Αναφορά** σύμφωνα με το αντίστοιχο επισυναπτόμενο «Σχέδιο Γραπτής Αναφοράς» (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1) λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια αξιολόγησης που σας δόθηκαν (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2),

ή

β) Δημιουργήστε μια **Αναρτώμενη Παρουσίαση** σύμφωνα με το «Σχέδιο Αναρτώμενης Παρουσίασης» (βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1), μεριμνώντας για την καλύτερη δυνατή απόδοση κατά τα οριζόμενα κριτήρια αξιολόγησης (βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2).

Καλή επιτυχία!

Μην ξεχάσετε να παραδώσετε τα εξής:

(1) Το Σχέδιο Σ.Δ.Ε. της 1^{ης} ΔΩ συμπληρωμένο μαζί με τα ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ,

(2) Το Σχέδιο Σ.Δ.Ε. της 2^{ης} ΔΩ συμπληρωμένο,

(3) Το ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ σας (Γραπτή Αναφορά ή Αναρτώμενη Παρουσίαση (poster) ανάλογα με την επιλογή σας).

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Καταναλωτισμός εναντίον κατανάλωσης

Όταν περιγραφόταν ζωηρά από τον Θορστάιν Βέμπλεν (Thorstein Veblen) στις αρχές του 20^{ου} αιώνα η «κραυγαλέα κατανάλωση», η έννοια της κατανάλωσης είχε σημασία εντελώς διαφορετική από τη σημερινή. Σήμαινε δηλαδή τη δημόσια επίδειξη πλούτου, ο οποίος ήταν σταθερός και διαχρονικός, και όχι μια επίδειξη της ευκολίας με την οποία οι άνθρωποι μπορούν είτε να απολαμβάνουν βιαστικά τα κεκτημένα πλούτη τους είτε να τα οδηγούν στην αποκομιδή και την καταστροφή τους. Τα ευγενή μέταλλα και τα πολύτιμα κοσμήματα, προτιμώμενα αντικείμενα επίδειξης, δεν επρόκειτο να σκουριάσουν και να χάσουν τη λάμψη τους, όντας «ανθεκτικά» στις φθοροποιούς δυνάμεις του χρόνου. Χάρη σε αυτές τις ιδιότητες συμβόλιζαν τη μονιμότητα και τη διαρκή αξιολογία. Το ίδιο και τα γιγάντια χαλύβδινα θησαυροφυλάκια όπου φυλάσσονταν, όταν οι άνθρωποι δεν τα χρησιμοποιούσαν στις δημόσιες επιδείξεις τους. Τα φανταχτερά κοσμήματα τούς τα εξασφάλιζαν τα ορυχεία, οι πετρελαιοπηγές, τα εργοστάσια και οι σιδηρόδρομοι, και ήταν πολύ «ανθεκτικά» όσο υπήρχε η ελπίδα ότι θα τους πρόσφεραν το κληρονομημένο ή κερδισμένο κοινωνικό κύρος που αντιπροσώπευαν.

Όλα αυτά είχαν προφανώς νόημα στη σταθερή νεωτερική *κοινωνία των παραγωγών* – μια κοινωνία η οποία πόνταρε στη σύνεση και στη μακροπρόθεσμη επιφυλακτικότητα, στην ανθεκτικότητα και την ασφάλεια. Όμως η ανθρώπινη επιθυμία για ασφάλεια και τα όνειρα μιας τελικής «σταθερής κατάστασης» δεν είναι κατάλληλα για να τεθούν στην υπηρεσία μιας *κοινωνίας καταναλωτών*, στην οποία η ανθρώπινη επιθυμία μετατρέπεται από βασική αρετή στο μεγαλύτερο ίσως ελάττωμα του κοινωνικού συστήματος, σε αιτία δυσλειτουργίας. Γιατί ο καταναλωτισμός, σε ευθεία αντίθεση με προγενέστερες εποχές, συνδέει την ευτυχία, όχι τόσο με την ικανοποίηση αναγκών (όπως ισχυρίζονται οι υποστηρικτές του), όσο με διαρκώς διογκούμενες και εντεινόμενες επιθυμίες. Αυτό με τη σειρά του σημαίνει ότι οι άνθρωποι, προκειμένου να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους, χρησιμοποιούν τα υλικά αγαθά και τα αντικαθιστούν αμέσως. Οι νέες ανάγκες χρειάζονται νέα εμπορεύματα και τα νέα εμπορεύματα γεννούν νέες ανάγκες και επιθυμίες. Η έλευση του καταναλωτισμού εγκαινιάζει την εποχή της «προδιαγεγραμμένης βραχυβιότητας» των αγαθών που προσφέρονται στην αγορά και σηματοδοτεί μια θεαματική άνοδο της βιομηχανίας διάθεσης απορριμμάτων. [...]

Αυτή η κατάσταση της αστάθειας των επιθυμιών και της άμεσης κατανάλωσης οδηγεί στην αποκομιδή των αντικειμένων της, και διαμορφώνει έτσι ένα νέο ρευστό περιβάλλον, μέσα στο οποίο οι άνθρωποι διαμορφώνουν τις επιδιώξεις της ζωής τους. Ένα ρευστό μοντέρνο περιβάλλον είναι εχθρικό στον μακροπρόθεσμο σχεδιασμό, στην επένδυση και στην αποθήκευση. Πράγματι, καθώς οι επιθυμίες παραμένουν ανικανοποίητες, βασικές αξίες, τις οποίες διέθετε κατά το παρελθόν *η κοινωνία των παραγωγών*, όπως η σύνεση, η επιφυλακτικότητα και, προπάντων, η λογική, χάνουν σιγά σιγά το νόημά τους. Τα περισσότερα τιμαφή χάνουν ταχύτατα τη λάμψη τους και μπορούν να γίνουν κατάλληλα για τον κάλαθο των αχρήστων, προτού προλάβει καν να τα χαρεί κανείς. Και όταν η ικανότητα να αρπάζει κάποιος τις ευκαιρίες στον αέρα τού προσφέρει υψηλό κύρος και υπόληψη, τα υλικά αγαθά, όπως τα τιμαφή, μοιάζουν περισσότερο με «ογκώδη κεκτημένα», με ενοχλητική σαβούρα, παρά με πολύτιμο φορτίο. [...]

Bauman, Z. (2008). *Ζωή για Κατανάλωση*. Αθήνα: Πολύτροπον, 47-48 (Διασκευή).